

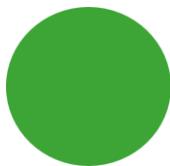
UDRUGA ZA PRIRODU, OKOLIŠ I ODRŽIVI RAZVOJ

Izvještaj o radu

01.01.2013. - 31.12.2013.

Split, 15. svibnja 2014.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. AKTIVNOSTI I REZULTATI PROGRAMSKIH PODRUČJA DJELOVANJA	4
2.1. Program zaštite prirode	4
2.2. Program zaštite okoliša i održivog razvoja	12
2.3. Međuprogram edukacije i informiranja	15
2.4. Sudjelovanje u kreiranju javnih politika	20
3. UNAPRIJEĐIVANJE ORGANIZACIJE RADA I UPRAVLJANJA UDRUGOM	24
4. EDUKACIJA I USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA	25
5. LJUDSKI KAPACITETI I STRUKTURA UPRAVLJANJA	26
5.1. Članstvo	27
5.2. Upravni odbor	28
5.3. Zaposlenici	28
5.4. Volonteri	29
6. UMREŽAVANJE I PARTNERSTVA	31
7. VIDLJIVOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU	33
8. IZNALAŽENJE SREDSTAVA	33
9. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ	36

1.

UVOD

Udruga Sunce je u 2013. godini proslavila **15 godina uspješnog djelovanja** te smo tom prigodom organizirali svečanost na kojoj su nam se pridružili brojni članovi, suradnici i partneri kojima smo prezentirali najveće naše uspjehe i planove za budućnost.

Tijekom 2013. godine aktivnosti Udruge Sunce provodile su se u okviru programa Zaštite okoliša i održivog razvoja i programa Zaštite prirode te međuprograma Edukacije i informiranja.

U 2013. **uspješno je okončan prvi slučaj civilnog sektora** iz Hrvatske pred Vijećem za **Arhušku konvenciju**, odnosno još 2012. godine pokrenuti postupak žalbe u svezi donošenja gradskih i općinskih planova gospodarenja otpadom bez sudjelovanja javnosti.

Godinu je obilježio i značajan angažman u pružanju usluga koje su u ukupnom proračunu Udruge činile 40% prihoda. Važno je istaknuti kako provedba usluga na kojima smo se angažirali doprinose strateškim ciljevima Udruge.

U nastavku je pregled programskih aktivnosti i aktivnosti vezanih uz organizacijski razvoj u 2013. godine. Detaljnije obavijesti o provedenim aktivnostima redovito se objavljaju na internet stranici Udruge, www.sunce-st.org i Facebook stranici Udruge.

2.

AKTIVNOSTI I REZULTATI PROGRAMSKIH PODRUČJA DJELOVANJA

2.1. Program zaštite prirode

U 2013. godini u okviru programa provodili su se sljedeći projekti i usluge. Važno je napomenuti kako se kroz pružene usluge podudarale sa specifičnim ciljevima programa odnosno:

- 1.1.** Unaprijediti upravljanje prirodnim resursima te zaštićenim i/ili ugroženim područjima, staništima i vrstama
- 1.2.** Provoditi istraživanja i izrađivati stručne podloge za unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima
- 2.1.** Sudjelovati u kreiranju i promicanju provedbe odgovorne javne politike zaštite prirode, okoliša i korištenja prirodnih dobara
- 2.2.** Povećati informiranost i sudjelovanje javnosti u pitanjima očuvanja prirode

PROJEKT MedPAN South „Jačanje mreže morskih zaštićenih područja u Hrvatskoj“

2009. – ožujak 2013.

U prva tri mjeseca 2013. godine finalizirane su aktivnosti, objedinjeni rezultati, provedena završna plaćanja usluga iz 2012. i izvještavanje ovog trogodišnjeg projekta. U 2013. za ovo je izdvojeno 15 135 Eura. Izrađen je video o zonama bez ribolova „Mali vodič za velike ribe“ koji do 15.05.2014. ima 2 735 gledanja (<http://www.youtube.com/watch?v=RGOMgxHvRrl&list=UUK2Dg0pZWBYZ6joUV6E-3jQ>), a sufinanciran je iz UNDP projekta COAST, te kratki video o efektima ovakvih zona „Velike kirnje i zašto ovakve snimke ne možemo napraviti u Jadranu“ koji do 15.05.2014. ima 2 145 gledanja (<http://www.youtube.com/watch?v=YDsGyt3VQHo&list=UUK2Dg0pZWBYZ6joUV6E-3jQ>).

PROJEKT "Zajedno za očuvanje prirode – organizacije civilnog društva za učinkovitu europsku Natura 2000 mrežu u Hrvatskoj"

siječanj 2013. - prosinac 2013.

Udruga Sunce koordinirala je provedbu ovog projekta u koji su kao partneri bile uključene još četiri hrvatske udruge, **BIOM** iz Zagreba, **Baobab** iz Koprivnice, **Divina Natura** iz Metkovića, **Argonauta** iz Murtera, te međunarodna organizacija **CEEweb**. Finansijska sredstva u iznosu od 333.400,00 kn, a koja čine 80% vrijednosti projekta osigurala je Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva od čega je za aktivnosti Udruge Sunce bilo predviđeno 162.650,00 kn.

Ciljevi projekta bili su:

1. Jačanje kapaciteta, suradnje i utjecaja OCD u uspostavi i provedbi Natura 2000 mreže i praćenju zakonodavnog okvira zaštite prirode u Hrvatskoj;
2. Razmjena nacionalnih i europskih iskustava o ulozi OCD u provedbi zaštite prirode putem Natura 2000 mreže;
3. Povećanje svijesti javnosti i dionika o važnosti uspostave učinkovite mreže Natura 2000.

Aktivnosti i rezultati

- organizirana su tri trening seminara za hrvatske predstavnike OCD, s ukupno 50 sudionika: „Provedba Natura 2000 u praksi - sudjelovanje, uloga i iskustva OCD-a“, „Biogeografski seminar-sudjelovanje, uloga i iskustva OCD-a“, „Izrada planova upravljanja u zaštiti prirode i sudjelovanje javnosti – iskustva OCD-a“.

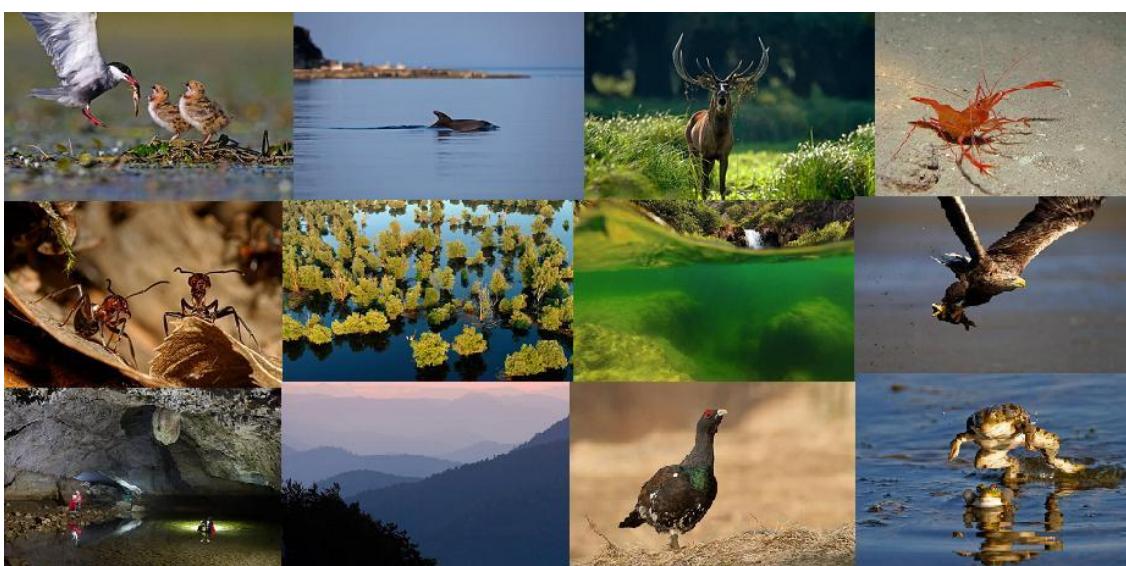
Slika 1. Nacionalni seminar „Izazovi i mogućnosti upravljanja Natura 2000 mrežom u Hrvatskoj“

- Organiziran je i nacionalni seminar za veći krug dionika „Izazovi i mogućnosti upravljanja Natura 2000 mrežom u Hrvatskoj“. Na seminaru je prisustvovalo 56 sudionika te su izrađene preporuke za razvoj upravljanja.

Slika 2 . Sudionici treninga „Natura 2000 designation in practice – participation, role and experiences of NGOs“

- Izrađena je hrvatska „shadow lista“ za Natura 2000.
- Sudjelovali smo u konzultacijskom procesu javne rasprave Zakona o zaštiti prirode i Uredbe o ekološkoj mreži s komentarima vezano uz ekološku mrežu (hrvatski naziv za buduću Natura 2000 mrežu) te zagovarali za usvajanje Uredbe budući ista nije usvojena do dana ulaska Hrvatske u EU, što je bila obveza Hrvatske. Uredba je konačno usvojena u rujnu 2013.

Slika 3. Dio fotografija izložbe Natura 2000 u Hrvatskoj

- Izrađena je izložba fotografija „**Natura 2000 – ponos Hrvatske**“ koja je povodom Međunarodnog dana bioraznolikosti postavljena u trgovačkom centru City Center One, procijenjen broj posjetitelja je 1200 građana. Izložba je postavljena u gradovima središnjicama udruga partnera na projektu.
- Izrađen je i putem elektronskih medija promoviran video „**Natura 2000- ponos Hrvatske**“ <http://www.youtube.com/watch?v=kFGzz7bgoic&list=UUK2Dg0pZWBYZ6joUV6E-3jQ>, sa do 15.05.2014. 1 700 gledanja.

USLUGA Izrada „Plana upravljanja Zaštićenim područjima kojima upravlja Javna ustanova Zaštićene prirodne vrijednosti Šibensko-kninske županije“ za potrebe Javne ustanove Zaštićene prirodne vrijednosti Šibensko-kninske županije i EU IPA projekta Turistička valorizacija kanala svetog Ante u Šibeniku. Vrijednost usluge iznosi 125.000,00 kn.

listopad 2012.- prosinac 2013.

Aktivnosti i rezultati

Kako bi se dionici uključili u ranim fazama izrade Plana upravljanja tijekom 2013. godine u Šibeniku, Skradinu, Kninu i Murteru organizirano je ukupno 7 radionica s dionicima. Tijekom radionica **prezentiran je rad Javne ustanove i zaštićena područja te objašnjen zakonodavni okvir, proces izrade Plana upravljanja kao i njegova uloga u upravljanju.** Zajedno s dionicima za svako zaštićeno područje **identificirane su vrijednosti i prijetnje** te je izrađen **prijedlog aktivnosti i buduće suradnje.** U radionicama je sudjelovalo 117 dionika iz 50 različitih institucija i organizacija. Također, obavljeno je i 12 polustrukturiranih intervjeta sa predstavnicima državnih institucija koje su svojom djelatnošću vezane za sve ili neka od zaštićenih područja. Na ovaj način prikupile su se informacije o djelatnostima tih institucija na zaštićenim krajobrazima i spomenicima prirode te prijedlozi budućih aktivnosti i suradnje sa Javnom ustanovom. Rezultati su dorađivani na internim radionicama s Javnom ustanovom i Državnim zavodom za zaštitu prirode te je krajem 2013. godine nacrt Plana upravljanja sa svim svojim elementima predan Javnoj ustanovi Zaštićene prirodne vrijednosti Šibensko-kninske županije.

USLUGA Izvršenje stručnog projekta „Analiza specifičnih vrijednosti i prijetnji te izrada ciljeva upravljanja NP Mljet“ za potrebe „Javne ustanove Nacionalni park Mljet“. Vrijednost usluge iznosi 65.000,00 kn.

veljača-listopad 2013.

Temeljem ugovora udruga Sunce kao izvršitelj obvezala se na sljedeće:

- izraditi pregled dosadašnjih istraživanja te dostupnih podataka i karata za potrebe analize,
- osmisliti polustrukturirane upitnike za dionike te pružiti podršku Javnoj ustanovi u njihovoj provedbi i analizi,
- kroz radionice s dionicima, Javnom ustanovom te rezultate upitnika definirati vrijednosti i prijetnje Parka te prioritete,

- na temelju analiza obrazložiti problematiku te predložiti ciljeve i pokazatelje učinkovitosti upravljanja.

U okviru usluge napravljen je pregled dosadašnjih istraživanja te dostupnih podataka za potrebe izrade Plana upravljanja; osmišljeni su polustrukturirani upitnici za dionice te provedeni za 17 institucija; organizirana je jedna radionica za dionike na temu „**Vrijednosti i prijetnje Nacionalnog parka Mljet**“ sa 14 sudionika, te dvije radionice za zaposlenike javne ustanove s temama „**Vrijednosti i prijetnje, vizija, analiza dionika, teme PU**“ i „**Opći i specifični ciljevi PU**“ sa ukupno 19 sudionika. Temeljem navedenog izrađeni su nacrti pojedinih elemenata Plana upravljanja.

USLUGA Izvršenje stručnog projekta „Identifikacija ključnih aktivnosti i prijedlog zonacije za razvoj dugoročne učinkovitosti upravljanja Nacionalnim parkom Mljet“, za potrebe „Javne ustanove Nacionalni park Mljet“. Vrijednost usluge iznosi 65.000,00 kn.

lipanj 2013.- siječanj 2014.

Temeljem ugovora Udruga Sunce kao izvršitelj obvezala se na sljedeće:

- kroz radionice s dionicima i Javnom ustanovom izraditi prijedlog aktivnosti za razvoj dugoročne učinkovitosti upravljanja,
- identificirati ključne aktivnosti, pokazatelje i razdoblje njihove provedbe te moguće partnera u provedbi,
- izraditi finansijsku procjenu troška provedbe aktivnosti,
- izraditi prijedlog zonacije NP Mljet.

Provđene su dvije radionice s dionicima s temama „**Aktivnosti i suradnici Plana upravljanja**“ sa 14 sudionika, „**Izrada prijedloga zonacije NP Mljet**“ sa 31 sudionikom te interne radionice sa zaposlenicima s temama „**Aktivnosti i suradnici Plana upravljanja**“, 8 sudionika, „**Dorada aktivnosti i suradnici, prioriteti, hodogram Plana upravljanja**“, 9 sudionika, „**Izrada finansijskog plana Plana upravljanja**“, 5 sudionika, „**Dorada finansijskog plana Plana upravljanja**“, 7 sudionika. Temeljem navedenog izrađeni su nacrti pojedinih elemenata Plana upravljanja.

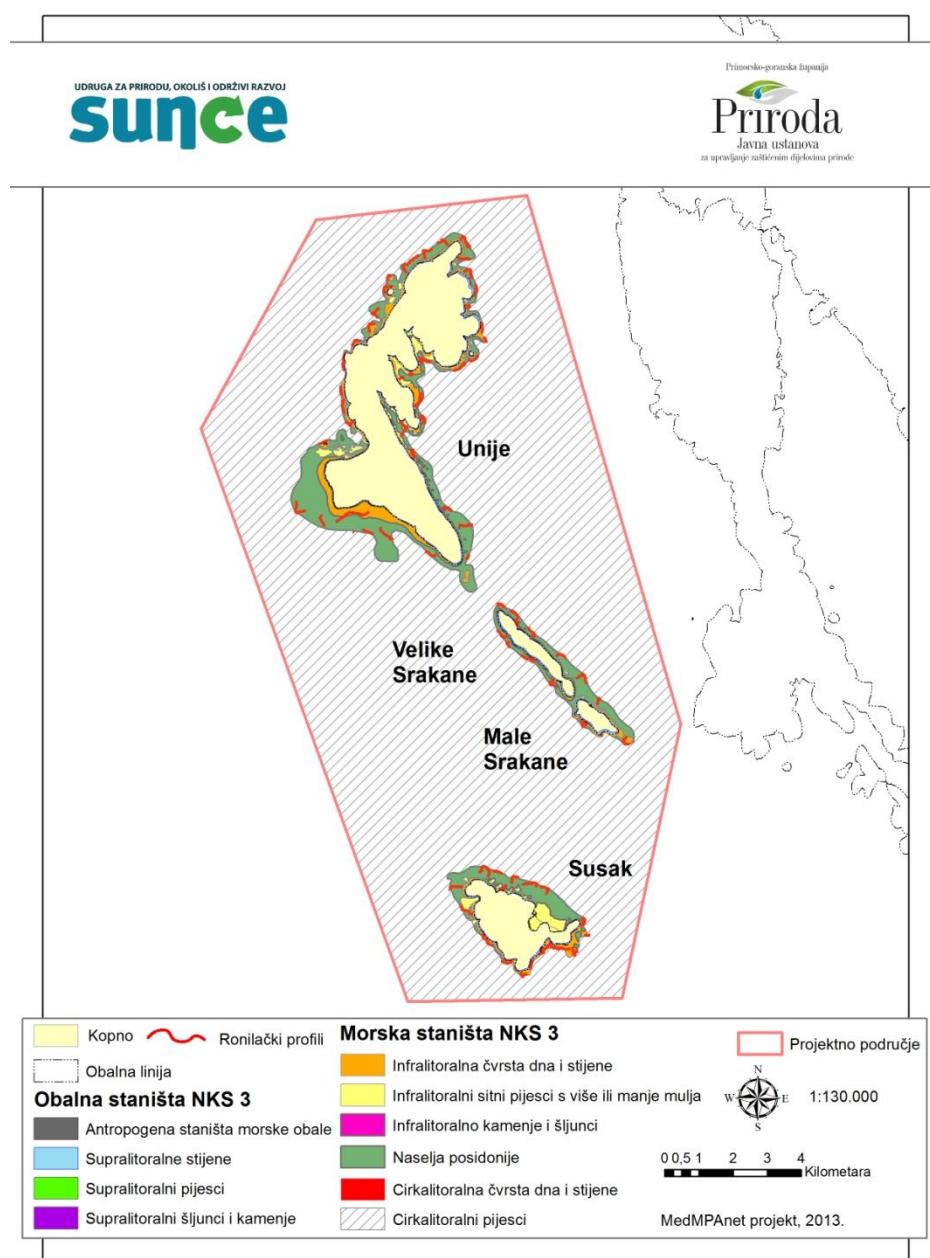

Slike 4. i 5. Radionica za dionike na temu zonacije Nacionalnog parka Mljet

USLUGA Biološko istraživanje- inventarizacija i kartiranje vrsta i staništa u sklopu projekta MedMPAnet (Unije, Srakane, Susak) za potrebe Javne ustanove Priroda; godine. Vrijednost usluge iznosi 65.000,00 kn.

ožujak 2013.-ožujak 2014.

Inventarizacija i kartiranje morskih vrsta i staništa područja Unije, Srakane i Susak provedeno je u periodu 14.-28.06.2013. uz sudjelovanje 11 istraživača. Informacije o vrstama i staništima prikupljene su na ukupno 75 ronilačkih profila, od čega je 40 bilo u podmorju Unija, 14 Srakana i 21 Suska. Dodatno, rasprostranjenost obalnih staništa zabilježena je opservacijom s obale i iz brodice. Preliminarni podaci ukazuju da u podmorju ovog područja dominira zajednica livade morske cvjetnice *Posidonia oceanica* koja zauzima značajan dio uzobalnog pojasa.

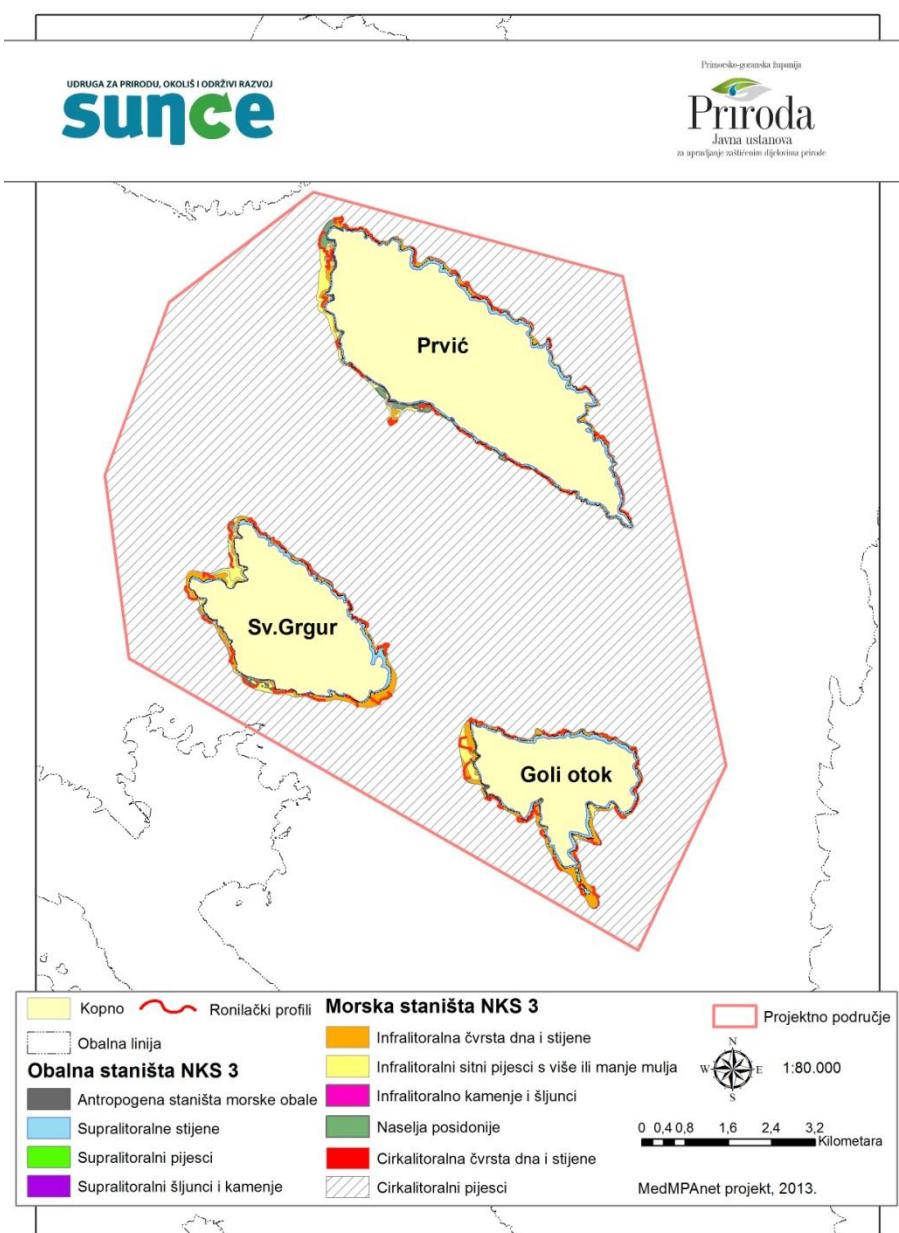
Slika 6. Unije, Srakane, Susak – karta obalnih i morskih staništa

USLUGA Biološko istraživanje- inventarizacija i kartiranje vrsta i staništa u sklopu projekta**MedMPAnet (posebni rezervat Prvić i Grgurov kanal)** za potrebe Javne ustanove Priroda.

Vrijednost usluge iznosi 124.300,00 kn.

ožujak 2013.-ožujak 2014. godine

Inventarizacija i kartiranje morskih vrsta i staništa područja Prvić, Goli i Sv. Grgur provedeno je u razdoblju 24.07.-03.08.2013., a sudjelovalo je 10 istraživača. Informacije o vrstama i staništima prikupljene su na ukupno 63 ronilačka profila, od čega je 24 bilo u podmorju Prvića, 18 Sv. Grgura i 21 Golog otoka. Dodatno, rasprostranjenost obalnih staništa zabilježena je opervacijom s obale i iz brodice.

Slika 7. Prvić, Sv.Grgur, Goli otok – karta obalnih i morskih staništa

Za ove dvije usluge kartiranja podmorja izrađeno je i dostavljeno Javnoj ustanovi Prirode objedinjeno izviješće zajedno s bazom podataka, kartama i GIS podacima. Gledajući cjelokupno područje, napravljeno je **ukupno 136 ronilačkih profila** od čega je na 111 ronilačkih profila napravljena inventarizacija prisutnih vrsta i opis lokacija sa staništima i profilima ronjenja, a na 25 ronilačkih profila je obavljen samo pregled terena kako bi se utvrdila prisutnost pojedinih stanišnih tipova. Na 35 ronilačka profila prikupljena je i fotodokumentacija. Temeljem istraživanja **izrađena je karta staništa i rasprostranjenosti vrsta** za $20,02 \text{ km}^2$ morskih i $2,85 \text{ km}^2$ obalnih staništa (u ovo nije uračunata površina obalnih detritusnih dna). Istraživanjem je obuhvaćeno uzobalno područje do gornje granice rasprostranjenosti pomicnih dna cirkalitorala koja na polegnutijim terenima započinju na oko 30 m, a na strmijima na oko 40 m dubine.

Slika 8. Sudionici kartiranja morskih vrsta i staništa – Unije, Susak, Srakane

Zaposlenici Udruge sudjelovali su i u **izradi nacionalnog protokola za monitoring stanja livada posidonije i testiranju istog na području Primorsko-goranske županije**, a u okviru MedMPAnet projekta Javne ustanove Priroda. Udruga je izradila i „**Terenski vodič za praćenje stanja livada morske cvjetnice *Posidonia oceanica***“ koji je prateća spomenutom protokolu u smislu objašnjenja terenske primjene protokola.

Za potrebe izrade Prostornog plana područja posebnih obilježja za Park šume Marjan za tvrtku GEodata izradili smo studiju „**Park šuma Marjan: Biologija priobalnog mora i litorala**“.

USLUGA Procjena potreba za edukacijom javnih ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima u Hrvatskoj u sklopu projekta „Capacity Building Plans for Efficient Protected Area Management“ za potrebe organizacije Propark iz Rumunjske. Vrijednost usluge 5.400,00 Eura.

svibanj-srpanj 2013.

U suradnji s Proparkom putem strukturiranih upitnika provedena je procjena potreba za jačanjem kapaciteta djelatnika hrvatskih javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima.

Opći upitnik je ispunilo 26 od postojećih 45 hrvatskih javnih ustanova, a pojedinačni upitnik 152 predstavnika iz 17 javnih ustanova i DZZP-a. Također, napravljen je pregled dosadašnjih treninga i mogućnosti za edukaciju. Temeljem rezultata upitnika i analiza izrađeno je izvješće sa procjenom potreba jačanja kapaciteta za Hrvatsku.

I u 2013. godini program Zaštita prirode u ukupnoj raspodjeli godišnjeg proračuna sudjelovao s najvećim udjelom te također najveći broj zaposlenika radi na njegovim aktivnostima.

U aktivnosti Programa tijekom 2013. uključeno je bilo 4 volontera s kojima su sklopljeni volonterski ugovori, a doprinijeli su radu Udruge s 352 volonterska sata.

2.2. Program zaštite okoliša i održivog razvoja

I u 2013. godini dio aktivnosti programa odnosio se na poticanja odgovornog postupanja s otpadom temeljenog na principima smanji, ponovno koristi i recikliraj. Dio ovih aktivnosti vezanih uz edukaciju i informiranje prikazan je u okviru međuprograma edukacije i informiranja (poglavlje 2.3.) te je financiran sredstvima komunalnog poduzeća **Čistoća d.o.o.** Na broj projekta unutar programa negativno se odrazio prekid u objavljivanju natječaja za OCD i mogućnosti financiranja od strane Ministarstva zaštite okoliša i prirode. Stoga su se aktivnosti vezane uz zagovaranje za odgovorno gospodarenje otpadom, zagovaranja za nekorištenje otpada, osobito komunalnog i opasnog u energetske svrhe u cementarama, te informiranje i poticanje sudjelovanja građana u 2013. godini velikim dijelom financirale vlastitim sredstvima Udruge te bi istaknuli sljedeće rezultate:

- Uspješan dovršetak postupka pred **Vijećem za Arhušku konvenciju**

Još 2012. godine, **zbog izbjegavanja uključivanja javnosti u izradu gradskih i općinskih planova gospodarenja otpadom**, te obrazloženja Ministarstva zaštite okoliša kako prema odredbama Zakona i Arhuške konvencije kako ovo sudjelovanje nije obvezno podnijeli smo **prigovor Sekretarijatu Arhuške konvenciji**. Nakon provedenog postupka, u 2013. godini **donesen je zaključak Arhuške konvencije u kojem su sve primjedbe Udruge Sunce usvojene** i temeljem takvog zaključka donesene su preporuke Ministarstvu zaštite okoliša i prirode o onim koracima koji se u buduće moraju poduzeti kako bi se izbjegle dosadašnje greške. Rezultat ovih preporuka je i uvrštanje odredbe o sudjelovanju javnosti prilikom donošenja planova gospodarenja otpadom na lokalnim razinama u novi Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13), koji je donesen u srpnju 2013. **Tako je Udruga Sunce pokrenula i uspješno okončala prvi slučaj iz Hrvatske pred Arhuškom konvencijom.**

- Sudjelovanje u javnoj raspravi i javnom izlaganju te izrada i slanje primjedbi na Studiju utjecaja na okoliš „Prihvati, privremeno skladištenje i loženje goriva iz otpada RDF/SRF u tvornici cementa Sv.Kajo“ i Studiju utjecaja na okoliš „Prihvati, privremeno skladištenje i loženje goriva iz otpada RDF/SRF u tvornici cementa Sv.Juraj“
- Podnesena tužba Upravnom sudu na rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode kojim se odobrava korištenje komunalnog otpada kao goriva u tvrtkama CEMEX d.o.o. u srpnju 2013. godine
- Predavanje o kompostiranju u okviru II Žrnovskog sajma

Slika 9. Zgrada Ujedinjenih naroda u Genevi u kojoj se održala rasprava pred Vijećem za Arhušku konvenciju

Ostali projekti u 2013. godini

PROJEKT “Together for the Nature and Environment”

Projekt sufinancira EU iz Europskog socijalnog fonda te traje od **10. prosinca 2013. do 10. prosinca 2015.** Iznos sufinanciranja od strane EU je 60.000,00 eura što iznosi 50,16% cijelokupne vrijednosti projekta od 119.623,70 euro. Temeljni ciljevi projekta su da se **kroz jačanje suradnje i sudjelovanja javnosti u zaštiti prirode i okoliša doprinese povećanju kvalitete života u Dalmaciji** te da se ojača **međusobno povjerenje između organizacija civilnoga društva, odnosno građana i tijela lokalne samouprave u donošenju odluka vezanih uz održivi razvoj.** Udruga Sunce je koordinator projekta, a kao partneri su uključeni **Ekološka udruga „Krka“ Knin, Grad Knin, Općina Kistanje, Javna ustanova Park prirode Telašćica, Općina Sali, Javna ustanova Park prirode Lastovsko otočje, Općina Lastovo.**

Kao suradnik na projektu uključen je **Grad Split**. Budući je projekt započeo krajem godine aktivnosti i rezultati bit će prikazani u Izvještaju o radu za 2014. godinu.

PROJEKT „Održivost kao dio turističke ponude“, , Splitsko-dalmatinska županija, 3.000,00 kn.

rujan-studen 2013.godine

Aktivnosti i rezultati

- Nastavilo se s održavanjem Web stranice **EkoPartner**
- Izrađene je lista potencijalnih turističkih objekata za uključivanje u Eko partner program
- Obavljeni su individualni razgovori s nekoliko vlasnika objekata na području Splitsko-dalmatinske županije koji žele primjenjivati principe održivosti u svojim objektima te je obavljen pregled objekta i utvrđeni kriteriji koje su mogućnosti slijediti i primjenjivati u svom poslovanju.

PROJEKT „Zeleni telefon“

Projekt predstavlja važnu poveznicu između građana i Udruge te omogućuje brzo uočavanje lokalnih okolišnih problema te je kao takav od izuzetne važnosti za njezin rad. U Udrizi se provodi od 1999. godine kao dio **Mreže Zelenih telefona Republike Hrvatske** pri čemu **Zeleni telefon Udruge Sunce zaprima pozive iz Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije**. Projekt se u posljednjih nekoliko godina najvećim dijelom financira kroz lokalnu potporu ostvarenu na natječajima Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije. U 2013. godini Grad Split podupro je Zeleni telefon s 45.000,00 kn, te Splitsko-dalmatinska županija s 5.000,00 kn. Od listopada 2012. do listopada 2013. godine je temeljem mjere Hrvatskog zavoda za zapošljavanje provedeno jednogodišnje stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa za vježbenicu pravnici, koja je značajan dio iskustva u području prava zaštite okoliša i prirode stjecala kroz sudjelovanje u rješavanju zaprimljenih prijava putem Zelenog telefona.

Slika 10. Jedan od brojnih slučajeva koje rješava Zeleni telefon

Aktivnosti i rezultati

- U 2013. godini ukupno je na Zeleni telefon zaprimljeno **298 slučajeva** od čega najveći broj 210 (70,5%) iz grada Splita. Ukupan broj zaprimljenih slučajeva povećao se za 5,3% u odnosu na 2012. godinu (15 poziva više) dok se broj poziva iz Splita povećao 7,1% (14 poziva više).
- Najveći broj poziva kao i prijašnjih godina odnosi se na kategoriju otpad, 52%.
- Do dana 31. 12. 2013. godine **riješeno je ukupno 215 slučajeva** ili 72,14% slučajeva, neriješeni slučajevi nastavljaju se rješavati u 2014. godini.
- U 2013. godini u okviru projekta Zeleni telefon za grad Split u suradnji s Fotoklubom Splitom proveden je natječaj za najbolju fotografiju na temu okoliša grada Splita te organizirana izložba pristiglih radova pod nazivom „**Okoliš i ja**“. U natječaju je sudjelovalo 49 autora fotografija, a izložbu je posjetilo 4416 građana. U okviru spomenute izložbe promoviran je i Zeleni telefon.
- Kao dio letka „**Znamo kamo s otpadom**“ objavljene su i informacije o Zelenom telefonu. Letak je distribuiran na 40 000 domaćinstava što je rezultiralo povećanjem broja poziva tijekom svibnja kad se letak distribuirao.
- U 2013. na Zelenom telefonu volontira mlada nezaposlena magistra prava, Andrea Gizdić s ukupno odrađenih 78 volonterskih sati.

2.3. Međuprogram edukacije i informiranja

Edukacija i informiranje predstavljaju izuzetno bitnu poveznicu između programa Zaštite okoliša i održivog razvoja te programa Zaštite prirode. Znanja i iskustva stečena kroz provedbu oba programa prenosimo na širu javnost, građane te osobito djecu i mlade. U 2013. godini uspješno smo započeli edukacijski projekt sufinanciran sredstvima njemačke zaklade **Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU)** što je uvelike doprinijelo dalnjem razvoju međuprograma.

Projekti i usluge u 2013. godini

PROJEKT „Sudjeluj u održivom razvoju“

svibanj 2013.- travanj 2015.

Iznos sufinanciranja od strane Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU) je 59.330,93 euro (50% iznosa vrijednosti projekta), a provodi se u partnerstvu s njemačkom institucijom [Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung](#) (DGU). U okviru projekta provode se aktivnosti usmjerenе na edukaciju nastavnika i učenika osnovnih i srednjih škola te studenata, a sa **ciljem postizanja njihova aktivnijeg sudjelovanja u društvu, ekološki odgovornijeg ponašanja te u konačnici doprinosa održivom razvoju**.

Specifični ciljevi projekta su: povećati znanje o participativnim metodama učenja te aktivnom građanstvu kao preduvjetu za postizanje održivog razvoja, potaknuti i poboljšati sudjelovanje nastavnika i učenika u zaštiti okoliša i prirode te educirati i osnažiti mlade za aktivno sudjelovanje i mobilizirati ih za volontiranje u sektoru zaštite okoliša i prirode. U školskoj godini 2013./2014. projekt sufinancira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta s iznosom od 50.000,00 kn. Dio aktivnosti ovog projekta odnosi se i na promociju participativnih metoda učenja te aktivnog građanstva u gradu Kninu. S ovim aktivnostima započelo se u drugom polugodištu školske godine 2013./2014. te se provode u partnerstvo s Ekološkom udružom „Krka“ Knin. U okviru projekta MZOS-a za iste je izdvojeno 15.000,00 kn.

Aktivnosti i rezultati

- U srpnju 2013. održana je radionica „**Participativne metode učenja**“ na kojoj je sudjelovalo 18 sudionika; nastavnika osnovnih i srednjih škola, edukatora i volontera Sunca, predstavnica Agencije za odgoj i obrazovanje te profesorica Filozofskog fakulteta iz Splita.
- U listopadu je organizirano **studijsko putovanje u Njemačku** na temu održiva učenička poduzeća i programi društveno korisnog učenja. Na studijskom putovanju sudjelovalo je 6 nastavnika, voditeljica projekta i suradnica edukatorica iz Udruge Sunce.

Slika 11. Studijsko putovanje u Berlin

- Održana su četiri predstavljanja Udruge Sunce i projekta te mogućnosti volontiranja i edukacije koju pruža Udruga Sunce i to na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje za 32 sudionika (rujan), nezaposlene mlade, za 23 studenta Filozofskog fakulteta (svibanj) , za 11 studenata u Centru za studije (prosinac) te 28 učenika Prirodoslovno tehničke škole (studenzi).

- U prosincu je održano predstavljanje studijskog putovanja i predavanje na temu održiva učenička poduzeća i programi društveno korisnog učenja za 16 srednjoškolskih nastavnika, a u okviru međužupanijskog stručnog vijeća.
- Započet je program edukacije za volontere edukatore u koji se tijekom 2013. uključilo 2 volontera.

Slika 12. Radionica „Participativne metode učenja“

USLUGA Obilježavanje Dana planeta Zemlje 2013. godine, financirana od strane komunalnog poduzeća Čistoća d.o.o., 25.970,00 kn.

travanj-svibanj 2013.

Aktivnosti i rezultati

- Natjecanja za škole pod nazivom „Prije i poslije – učenici za Dan planeta Zemlje“ za najbolji razredni projekt vezan uz tematiku otpada i principe odgovornog postupanja s otpadom smanji, ponovno koristi i recikliraj. Ukupno je u natjecanju 11 škola s 18 projekata i 542 uključena učenika.
- Retisak brošure „Znamo kamo s našim otpadom“. Brošura je distribuirana na 40.000 domaćinstava u Splitu i okolici.
- Organizirano je predavanje za "Pravilno gospodarenje otpadom - smanji, ponovno koristi i recikliraj u dječjim vrtićima" na kojem je sudjelovalo 60 odgajateljica te je distribuiran plakat o

korištenju plastike u današnjem društvu. Predavanje se temeljilo na rezultatima anketiranja dječjih vrtića o korištenju jednokratnih plastičnih čaša prilikom konzumiranja napitaka, a anketiranje su proveli učenici Prirodoslovno tehničke škole u suradnji s Suncem, a kao dio aktivnosti u okviru programa društveno korisnog učenja.

Slika 13. Pobjednici natjecanja „Prije i poslije – učenici za Dan planeta Zemlje“

USLUGA Obilježavanje Dana obale, financirana od PAP/RAC, 10.000,00 kn.

rujan 2013.

- U povodu Dana obale koji se obilježava u svim zemljama Sredozemlja u rujnu svake godine, Udruga Sunce uključila se u program koji je Centar za regionalne aktivnosti PPA-MAP-UNEP kao inicijator Dana obale, organizirano u Splitu 21.09.2013. U suradnji s **DV Cvit Mediterana** s 40-tak djece iz vrtića **Švrćo i Palčić** osmišljen je performans na temu zagađenja plaža i mora, improvizirana je plaža zagađena otpadom, a priređena je i izložba dječjih radova. Također je posjetiteljima podijeljen morski kamen s porukom o potrebi očuvanja mora i morskog okoliša. Za djecu koja su se uključila u program obilježavanja predviđeno je održavanje Zelenog izleta.

Slika 14. Obilježavanje Dana obale 2013.

Osim navedenog provedene su i sljedeće aktivnosti:

- U travnju 2013. provedena je inicijativa i organiziran performans „**Bicikle na otoke**“ na kojem je sudjelovalo oko 300 građana.
- Organizirana su predavanja za učenike OŠ Mejaši povodom **Dana voda i Dana šuma** na kojem je sudjelovalo 150 učenika.
- Održano je predavanje o otpadu za međunarodne studente (8) u okviru projekta AISEC-a.
- U suradnji s **Udrugom RODA**, povodom **Dana planeta Zemlje** organizirana je i održana rasprodaja dječje odjeće i opreme na kojoj je sudjelovalo 100-injak građana.
- U travnju 2013. s temom „**Sudjelovanje mlađih i građana u pitanjima zaštite prirode i okoliša**“ sudjelovali smo na međužupanijskom stručnom vijeću nastavnika biologije, na kojem je bilo 20 sudionika, dok smo za isto vijeće u lipnju održali pokazni Zeleni izlet na Marjanu, a na kojem je bilo 50 nastavnika.
- U rujnu povodom Europskog dana bez automobila organizirali smo **prvu biciklijadu prometnicama grada Split** na kojoj je sudjelovalo 100-tinjak građana.

2.4. Sudjelovanje u kreiranju javnih politika

U kreiranju javnih politika sudjelujemo kroz uključivanje javne rasprave za relevantne zakonske i podzakonske akte te strategije, programe i planove, šaljući samostalno primjedbe, sudjelujući u izradi primjedba ispred Zelenog foruma i/ili Platforme 112.

Tako smo u 2013. godini bili uključeni u sljedeće javne rasprave:

- **Javno savjetovanje za Nacrt prijedloga Uredbe o ekološkoj mreži (svibanj 2013.)**

Prilikom donošenja Uredbe o ekološkoj mreži utjecali smo da se u Uredbu ugradi obveza internetskog prezentiranja ekološke mreže hrvatskoj javnosti te je ova primjedba prihvaćena. Također prihvaćena je i primjedba kojem zahtijevamo da se utvrdi obveza izrade programa financiranja ekološke mreže za strateško razdoblje 2014. do 2020.

- **Javna rasprava za Nacrt prijedloga Zakona o održivom gospodarenju otpadom (svibanj-lipanj 2013.)**

Usvojeni Zakon sadrži odredbu po kojoj se nacrti planova gospodarenja otpadom općina i gradova objavljaju radi pribavljanja mišljenja, prijedloga i primjedbi javnosti. Uvrštavanje ovog stavka zahtijevali smo putem primjedbi upućenih na javnoj raspravi, a rezultat su i naše žalbe Sekretarijatu Arhuške konvencije. Ostale primjedbe najvećim dijelom nisu prihvaćene.

- **Javno savjetovanje za Nacrt prijedloga Zakona o udružama**

Zakon je još u postupku donošenja.

- **Zakon o zaštiti prirode (lipanj 2012-siječanj 2013)**

Sunce je sudjelovalo u 2012. u javnoj raspravi donošenja novog Zakona o zaštiti prirode, samostalno i kao koordinator ispred Zelenog foruma. Proces donošenja Zakona se nastavio i u 2013. te smo naše komentare na proceduru i sadržaj Zakona slali i naknadno Ministarstvu zaštite okoliša i prirode te putem Zelenog foruma i saborskim zastupnicima.

- **Javna rasprava o strateškoj studiji utjecaja na okoliš, Nacrtu prijedloga Nacionalnog strateškog plana razvoja ribarstva Republike Hrvatske i Nacrtu prijedloga Operativnog programa za ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2007.- 2013. (listopad 2013.)**

Udruga Sunce sudjelovala je u raspravi te pismenim putem uputila očitovanje.

- **Javna rasprava za Nacrt prijedloga zakona o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija**

Glavne primjedbe odnosile su se na odredbe Zakona po kojima neprofitne organizacije koje obavljaju gospodarsku djelatnost i ostvare prihod viši od 230.000,00 izjednačuju s poduzetnicima

U pojedinim slučajevima, najčešće na poziv nadležnog tijela za izradu pojedinog dokumenta uključujemo se u različite radne skupine na lokalnoj i nacionalnoj razini, direktno imenovanjem predstavnika Sunca ili na nacionalnoj razini imenovanjem predstavnika Sunca ispred Zelenog foruma. Tijekom 2013. godine sudjelovali smo u radu sljedećih tijela:

- **Odbor za praćenje provedbe Operativnog programa za ribarstvo RH za razdoblje 2007. - 2013.** pri Ministarstvu poljoprivredu

U listopadu je održan jedan sastanak, na kojem je sudjelovao Mosor Prvan, kao član odbora ispred Udruge Sunce.

- **Radna skupina za izradu prijedloga nacrta Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša pri Ministarstvu zaštite okoliša i prirode**

Skupina je osnovana krajem 2013. godine, a ispred Udruge Sunce imenovana je Ivana Grubišić.

- **Upravljački odbor projekta EU Natura 2000 Integration Project (NIP)**

Udruga Sunce je predstavnik ispred Zelenog foruma, a Zelena akcija zamjena. Održan je jedan sastanak na kojem je zbog spriječenosti predstavnika Sunca bila Zelena akcija.

- **Izrada izvješća o stanju prirode Republike Hrvatske**

Predstavnice Udruge Sunce sudjelovale su u izradi Izvješća o stanju prirode za razdoblje 2008-2012 i to za poglavlja „Sudjelovanje javnosti u odlučivanju“ i „Onečišćenje“. Izvješće izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode, a prijedlozi za gore navedena poglavlja su usvojeni od njihove strane.

- **Putem Zelenog foruma i Platforme 112 bili smo uključeni u nekoliko aktivnosti zagovaranja, bilo kao nositelj izrade dokumenta, sudionici u izradi ili supotpisnici.**
- **Zagovaranje za poboljšanje uvjeta financiranja organizacija civilnoga društva iz sektora zaštite okoliša i prirode**

Udruga Sunce bila je nositelj izrade pisama Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Fondu za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost Vladinom uredu za udruge te Međuresornom povjerenstvu za koordinaciju politike financiranja udruga iz državnog proračuna. Glavne zamjerke odnosile su se na potpunu obustavu financiranja okolišnih udruga u 2012. godini, prestanak financiranja udruga od strane Ministarstva zaštite okoliša i prirode, loše proveden natječaj te iznimno nepovoljne natječajne kriterije Fonda u 2013. godini.

Kako bi što kvalitetnije pratili i doprinosili provedbi nacionalnih strategija i programa članovi aktivno sudjeluju u gotovo svim važnim okruglim stolovima, radionicama i sl. događajima u zaštiti okoliša i prirode kao i u aktivnostima vezanim uz civilno društvo općenito, na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

U 2013. godini sudjelovali smo bilo kao sudionici ili izlagači na sljedećim događanjima:

- **Sustav modernog gospodarenja otpadom na primjeru Republike Austrije i otpad kao sirovina**, u organizaciji Kemijsko tehnološkog fakulteta, Gabrijela Medunić – Orlić, Marija Nazlić, Ljiljana Prebanda, Split, travanj 2013.
- **Radionica Climage 1**, Integracija učinaka klimatske varijabilnosti i promjena u integralno upravljanja obalnim područjem Šibensko kninskoj županiji, u organizaciji PAP/RAC, Milena Šijan, Šibenik, travanj 2013.
- **Okrugli stol „Održivo ribarstvo“** u organizaciji Greenpeace i Udruge Sunce, Mosor Prvan izlaganje na temu Održivo ribarstvo te moderator okruglog stola, Rijeka, travanj 2013.
- **Predavanje na Drugom festivalu planinarstva** u organizaciji Hrvatskog planinarskog društva Imber iz Omiša, Milena Šijan, izlaganje na temu Zaštita prirode u Hrvatskoj, Omiš, travanj 2013.
- **Tečaj vodiča pustolovnog turizma** u organizaciji Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske gorske službe spašavanja, Milena Šijan, predavanje na temu Zaštita prirode u Hrvatskoj, Prirodna baština i aktivni turizam, Split, travanj 2013.
- **Radionica MedCEM Katić** u organizaciji MedCEM Katić, Zrinka Jakl i Milena Šijan, predavanje na temu Evolucija morskih zaštićenih područja u Hrvatskoj i prezentacija filma MedPAN South, Petrovac Crna Gora, svibanj 2013.
- **Radionica Jadranska modelna šuma** u organizaciji Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša, Milena Šijan, Split, srpanj 2013.
- **Radionica Obveze praćenja stanja i izvješćivanja** prema čl.17 Direktive o staništima u organizaciji Državnog zavoda za zaštitu prirode, Zrinka Jakl i Milena Šijan, Zagreb, rujan 2013.
- **Radionica Izrada Nacionalnog monitoring protokola za posidoniju**, u organizaciji Državnog zavoda za zaštitu prirode i javne ustanove priroda, Zrinka Jakl, Rijeka, rujan 2013.
- **CEEweb Academy on Green Infrastructure and Natural Capital**, u organizaciji CEEWEB-a, Mosor Prvan, Budimpešta, listopad 2013.
- Regionalna konferencija **Aktivni u zajednici u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva**, Patricija Granić kao jedan od moderatora, Split, listopad 2013.
- 13. međunarodni sajam SASO, **Okrugli stol na temu otpada**, Ljiljana Prebanda, Split, listopad 2013.

- Skup stručnih službi u organizaciji Državnog zavoda za zaštitu prirode, Mosor Prvan, predavanje na temu „**KTF Program for Young Leaders in Nature Conservation**“, Sveti Martin na Muri, listopad 2013.
- **Radionica Climage 2**, Integracija učinaka klimatske varijabilnosti i promjena u integralno upravljanja obalnim područjem Šibensko kninskoj županiji, u organizaciji PAP/RAC, Milena Šijan, Šibenik, studeni 2013.
- **Tečaj Iznenadno onečišćenje mora**, u organizaciji REMPEC, Marija Nazlić predavanja na temu Upravljanje volonterima, Upravljanje zapovjednim centrom, Tehnike čišćenja onečišćene obale, Spašavanje onečišćene faune, Split, studeni 2013.
- **Seminar Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša** u organizaciji Zelene Istre i Zelene akcije, patricija Granić i Ivana Grubišić, predavanje na temu Slučaj Udruge Sunce pred Arhuškom konvencijom
- **Radionica II Jadranska modelna šuma** u organizaciji Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša, Milena Šijan, Split, prosinac 2013.
- **Seminar o javno privatnim partnerstvima i koncesijama** u organizaciji Zelene akcije, Udruge Pravo na Grad i Zaklade Heinrich Böll Stiftung – Croatia, Gabrijela Medunić-Orlić, Zagreb, prosinac 2013.

3.

UNAPRIJEĐIVANJE ORGANIZACIJE RADA I UPRAVLJANJA UDRUGOM

S obzirom na 2013. kao godinu bez Institucionalne potpore značajan dio ljudskih resursa Udruge usmjerio se na prikupljanje sredstava te provedbu aktivnosti i projekata, dok je manji dio aktivnosti bio vezan uz organizacijske promjene. Također usmjerili smo se i na pripremu prijedloga projekta za ostvarivanje **Institucionalne podrške** za razdoblje od 2014. do 2016. koja je krajem godine odobrena te uključuje i plan aktivnosti za vezanih uz organizacijski razvoj za razdoblje od 2014. do 2016. U 2013. godini nastavilo se s provođenjem evaluacije rada zaposlenika na godišnjoj razini. Budući je veliki dio prihoda ostvaren iz usluga, dio resursa usmjerio se na financijsko planiranje kako postojećih tako i budućih usluga. Sudjelovanje u programu **NESsT**-a omogućilo nam je upoznavanje s alatima za financijsko planiranje, te smo izradili i **Plan održivosti** za razdoblje od 2014. do 2016.

4.

EDUKACIJA I USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA

2013. godinu obilježila je provedba stručnog usavršavanja bez zasnivanja radnog odnosa temeljem odobrenih potpora Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za dvije vježbenice, suradnicu pravnici i suradnicu edukatoricu. Ove mjere pokazale su se izuzetno korisne za unaprjeđenje ljudskih kapaciteta Udruge, a po završetku stručnog zapošljavanja obje su vježbenice zaposlene (vidi poglavlje 5.3). Prilikom edukacije vježbenica koristili smo i mogućnosti koje nam se pružaju kao organizaciji civilnoga društva te su vježbenice sudjelovale na sljedećim edukativnim aktivnostima relevantnim za programe edukacije temeljem kojeg su odobrena usavršavanja:

- Marija Nazlić, **Radionice 3O** za prevenciju ovisnosti u organizaciji Lige za prevenciju ovisnosti, siječanj-veljača 2013.
- Ivana Grubišić, **Prezentacija natječaja IPA Jačanje regionalnih i lokalnih struktura za podršku razvoju civilnoga društva i pisanje projekta**, u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, Dugopolje, veljača 2013.
- Marija Nazlić, **radionica web dizajn** u organizaciji Algebra učilišta, Split, veljača 2013.
- Marija Nazlić, **radionica PHP Programiranje** - Moja prva Facebook aplikacija, u organizaciji Algebra učilišta, Split, veljača 2013.
- Marija Nazlić, **Train the trainers course** u organizaciji POSOW - Preparedness for oil polluted shoreline cleanup and Oiled Wildlife interventions, Brest, Cedre, svibanj 2013.

Osim edukacije novih zaposlenika Sunca, postojeći zaposlenici bili su uključeni sljedeće ciljane edukacije i usavršavanja:

- Margita Radman, **Skup stručnih suradnika pedagoga** u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Vodice, svibanj 2013.
- Margita Radman, **radionica PHP Programiranje** - Moja prva Facebook aplikacija, u organizaciji Algebra učilišta, Split, veljača 2013.
- Mosor Prvan, stručno usavršavanje u okviru **Klaus Toepfer Fellowship Module 1**, German Federal Agency for Nature Protection/ International Academy for Nature Protection, Vilm Germany. Za potrebe ovog stručnog usavršavanja izrađen je prvi Ugovor o stručnom usavršavanju između zaposlenika i Udruge Sunce.

- Gabrijela Medunić – Orlić, Ana Marija Kalinić, predavanje **U susret Zakonu o računovodstvu neprofitnih organizacija** u organizaciji Udruge Utiruš i poslovnog edukatora, Split, prosinac 2013.
- Ana Marija Kalinić, radionica **Socijalni marketing** u organizaciji Censureplus, Split, veljača 2013.

Važno je istaknuti kako kroz sudjelovanje na okruglim stolovima, radionicama i sl. događajima u zaštiti okoliša i prirode kao i u aktivnostima vezanih uz civilno društvo općenito, na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini dajemo svoj aktivan doprinos ovim događanjima, razvijamo odnose s postojećim suradnicima i partnerima te stječemo nova partnerstva (vidi poglavlje 2.4). Istovremeno ova su događanja prilika za stjecanje znanja i razmjenu iskustva među sudionicima.

5.

LJUDSKI KAPACITETI I STRUKTURA UPRAVLJANJA

Rad i djelovanje Sunca ne bi bilo moguće bez **članova, volontera i zaposlenika Sunca**. Tijela upravljanja Sunca čine **Skupština, Upravni odbor, Predsjednica Upravnog odbora te Izvršna direktorica**.

5.1. Članstvo

Temeljem **Statuta** koji je stupio na snagu u 2012. godini u Udrizi Sunce razlikujemo četiri vrste članstva: **aktivno, pridruženo, podržavajuće i počasno**. Ove vrste članstva se razlikuju po svojim pravima i obvezama. Aktivni članovi mogu biti birani u tijela Udruge te glasati na Skupštini.

I u 2013. godini nastavili smo s kontinuiranim usmjeravanjem resursa u daljnji razvoj odnosa i komunikacije sa članovima te povećanje broja članova u Udrizi. **Veći broj članova** sigurno je imao utjecaj i na povećanje vidljivosti koje je evidentirano i kroz vidljivost u medijima (vidi poglavlje 7.) Krajem 2013. godine Udruga Sunce brojila je 136 članova, od čega 12 aktivnih. Kontinuirani rad na mobiliziranju novih članova pozitivno se odrazio na porast broja pridruženih i podržavajućih članova koji je iz godine u godinu veći. Tako je broj novih članova u 2012. bio 28, dok je broj članova u 2013. porastao za 37. I u 2014. godini nastaviti ćemo raditi na povećanju broja članova s ciljem jačanja utjecaja i kredibiliteta Udruge Sunce, ali i kako bi prihodi od članarina zauzeli veći udio u godišnjem proračunu Udruge.

Članovi Sunca mogu biti **punoljetne osobe**. Međutim na Skupštini održanoj u prosincu 2013. godine odlučeno je kako će se donijeti izmjene Statuta prema kojima će članovi Udruge Sunce moći biti i **mladi od 14. do 18. godina**. Razlozi za ove izmjene su postojeće aktivnosti Udruge s ovom dobnom skupinom te težnja povećanjem utjecaja i među mladima. Ove izmjene provest će se tijekom 2014. godine zajedno s eventualnim izmenama koje će biti potrebno napraviti s ciljem usklađivanja Statuta Udruge s novim Zakonom o udrugama koji treba biti donesen u 2014. godini. U narednom razdoblju biti će potrebno razmisiliti o dodatnom angažmanu na poticanju porasta broja aktivnih članova Udruge. Odnos i aktivnosti usmjerene članovima definirat će se i komunikacijskom strategijom Udruge koja treba biti izrađena krajem 2014. godine.

5.2. Upravni odbor

U 2012. godini započeo je sa radom novi Upravni odbor Udruge Sunce, s četverogodišnjim mandatom. Upravni odbor sastoji se od tri vanjska člana i dva predstavnika zaposlenika. Vanjski članovi UO-a odabrani su putem javnog natječaja. Uspostavom ovakvog UO-a Udruga Sunce postigla je veći stupanj transparentnosti te unaprijedila upravljanje Udrugom. Sukladno pravilima dobrog upravljanja organizacijama civilnoga društva, članovi UO Sunca svoj rad obavljaju volonterski.

Članovi Upravnog odbora su:

1. **Zrinka Jakl**, dipl. ing. biologije-ekologije, Predsjednica, predstavnica zaposlenika
2. **Mosor Prvan**, dipl. ing. biologije-ekologije, predstavnik zaposlenika
3. **Marina Marković**, dipl. politolog, MSc in Integrated Coastal Zone Management, vanjska članica
4. **Andrijana Parić**, dipl. sociologinja i profesorica filozofije, magistrica za lokalni razvoj – Zajednički magisterij Europske unije za područja u tranziciji, vanjska članica
5. **Slađana Pavlinović**, dr.sc. ekonomije, vanjska članica

5.3. Zaposlenici

Tijekom 2013. godine u Udrudi je ukupno bilo zaposleno 9 osoba i to na sljedećim radnim mjestima:

1. **Gabrijela Medunić-Orlić**, dipl.ing.kemije, B.Sc.znanosti okoliša, izvršna direktorka/voditeljica programa Zaštite okoliša i održivog razvoja, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
2. **Zrinka Jakl**, dipl.ing.biologije-ekologije, voditeljica programa Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
3. **Milena Šijan**, prof.biologije i kemije, B.Sc.znanosti okoliša, suradnica na programu Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
4. **Patricija Granić**, dipl.iur., pravna podrška i voditeljica komunikacija i odnosa s javnošću, Voditeljica projekta Zeleni telefon, Ugovor na neodređeno, pola radnog vremena.
5. **Ana Marija Kalinić**, dipl.oec., finansijsko administrativna suradnica, Ugovor na određeno, puno radno vrijeme.
6. **Mosor Prvan**, dipl.ing. biologije-ekologije, suradnik na programu Zaštite prirode, Ugovor na određeno, puno radno vrijeme.

7. Margita Radman, mag. biologije i ekologije mora, suradnica edukatorica, Ugovor na određeno, od 3. do 6. mjeseca na pola radnog vremena, od 6. do 11. na puno radno vrijeme, te od 11. do kraja godine ponovno na pola radnog vremena.

8. Ivana Grubišić, mag.iur., suradnica na programu zaštite okoliša/pravnica, Ugovor na određeno na pola radnog vremena, od listopada 2013. do kraja godine.

9. Marija Nazlić, prof. biologije i kemije, suradnica edukatorica, Ugovor na određeno na pola radnog vremena, 10. kolovoz-9. rujan 2013.

Budući je dio osoba radio na nepuno radno vrijeme te na kraće vremensko razdoblje, na godišnjoj razini ukupno je tijekom 2013. godine 6,7 osoba radilo na puno radno vrijeme.

Na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa, a temeljem potpore HZZ-a bile su i dvije vježbenice:

1. Ivana Grubišić, mag.iur, vježbenica na radnom mjestu suradnica pravnica-pripravnica, od listopada 2012. do listopada 2013. Ivana Grubišić zaposlena je po isteku stručnog osposobljavanja na pola radnog vremena do kraja 2013. godine

2. Marija Nazlić, vježbenica na radnom mjestu, suradnica edukatorica, od studenog 2012. do lipnja 2013. Marija Nazlić zaposlena je putem Ugovora na određeno u razdoblju od 10 kolovoza do 09. rujna 2013. godine.

U prosincu 2013. godine, nakon provedenih javnih natječaja podnijeti su Zahtjevi za odobravanje stručnog usavršavanja za osobe na radnim mjestima Suradnik edukator te Administrativno finansijska suradnica.

5.4. Volonteri

Ukupno je tijekom 2013. godine u Udrudi volontiralo 12 osoba, temeljem Ugovora o volontiranju te je odrađeno 851 volonterskih sati. Ovi podaci dostavljeni su i Ministarstvu socijalne politike i mladim.

Volonteri u 2013. godini s volonterskim ugovorima bili su: Ivan Car, Jasna Milašinović, Andrea Gizdić, Marija Nazlić, Marijana Dražić Balov, Katja Marković, Irena Rogulj, Vladan Strigo, Meri Bilan, Stjepan Budimir, Vinko Roje i Ljiljana Prebanda.

Volonteri su bili uključeni u edukativne aktivnosti, Zelene izlete, anketiranje, organizaciju i provedbu javnih događanja, izradu promotivnih materijala, rad na Zelenom telefonu Udruge, unos podataka, uredske poslove, inventarizaciju podmorja i dr. U 2013. godini po drugi put započeo je i program edukacije za volontere edukatore u Suncu što je svakako doprinijelo izgradnji ljudskih resursa za međuprogram edukacije i informiranja.

Slika 15. Volonteri na terenu – Unije, Susak, Srakane

Sudjelovali smo i u obilježavanju 16. dana volonterskog rada, a u obilježavanje su bili uključeni i učenici Prirodoslovno tehničke škole čije je volontiranje tijekom svake školske godine dio programa društveno korisnog učenja (*service learning*). U školskoj godini 2012/2013. ukupno je u program bilo uključeno 6 učenika dok se u školskog godini uključilo novih 7 učenika, smjera ekološki tehničar koji u okviru programa provode stručnu praksu i izrađuju maturalne radove pod mentorstvom zaposlenika Sunca. Ovaj oblik suradnje s Prirodoslovno tehničkom školom proveo se treću godinu zaredom. Cilj programa je da učenici steknu znanja iz područja zaštite okoliša i prirode, u što većoj mjeri da se uključe i potaknu na aktivno građanstvo, upoznaju s vrijednostima volonterskog rada te ulogom i načinom rada organizacija civilnoga društva.

6.**UMREŽAVANJE I PARTNERSTVA**

Suradnja s udrugama na **lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj** razini predstavlja osnovu našeg djelovanja. U 2013. godini smo bili uključeni u rad sljedećih mreža i to kroz rad u upravljačkim strukturama, razmjenu informacija, znanja i iskustva, jedinstven nastup u pitanjima od zajedničkog interesa, vezano uz pitanja i probleme iz područja rada Udruge kao i rada organizacija civilnog društva.

Lokalna razina

- Forum organizacija civilnog društava Splitsko-dalmatinske županije.

Na lokalnoj razini nije aktivna niti jedna mreža udruga za zaštitu okoliša, međutim surađivali smo s udrugama i inicijativama na pitanjima od zajedničkog interesa u gradu ili županiji te sudjelovali na različitim aktivnostima, primjerice **Otvoreni dani MOST-a** prilikom čega smo bili uključeni kao moderatori u **Predstavljanje centara znanja za zaštitu okoliša, prirode i održivi razvoj te održivo življenje i permakulturu**, odnosno predstavljanje Zelene akcije i ZMAG-a. S Udrugom **RODA** surađivali smo u obilježavanju Dana planeta Zemlje. Za komunikaciju s udrugama na području Splitsko-dalmatinske županije koristimo mailing listu udruga, koju administrira Udruga MI.

Nacionalna razina

- **Mreža Zelenih telefona Hrvatske, članica smo ove mreže od 1999. godine**

Tijekom 2013. godine s 5 članica Mreže prijavili smo zajednički projekt na EU natječaj koji je u postupku procijene prijave.

- **Zeleni forum, članica smo ove mreže od 1999. godine**

Uz članstvo Udruga Sunce je u mreži **Zeleni forum**, članica koordinacije koju čini sedam udruga iz Mreže. Tijekom 2013. smoinicirali slanje nekoliko mišljenja ispred Zelenog foruma vezanih uz politiku zaštite prirode te financiranje udruga iz sektora za zaštite okoliša također bili smo supotpisnici nekoliko dokumenata (vidi poglavje 2.3). Za komunikaciju s udrugama članicama koristimo mailing listu udruga članica Zelenog foruma, te mailing listu udruga članica koordinacije Zelenog foruma. Ove mailing liste koriste se na dnevnoj razini.

- **Podržavamo rad Platforme 112**

Putem mailing liste aktivni smo u raspravama vezanim uz zaštitu okoliša i civilno društvo u cjelini te smo bili supotpisnici nekoliko inicijativa Platforme 112. Za komunikaciju s udrugama članicama Platforme 112 koristimo zajedničku mailing listu.

Međunarodna razina

- **EEB iz Brisela, članica smo ove mreže od 2006. godine**

U listopadu 2013. predstavnica Udruge Sunce, Ivana Grubišić sudjelovala je na Skupštini EEB- a u Briselu.

- **CEEweb iz Mađarske, članica smo ove mreže od 2006. godine**

Sudjelovali smo na Skupštini CEEWEB-a održanoj u Budimpešti u listopadu 2013. Kao predstavnik Sunca na Skupštini je sudjelovao Mosor Prvan. U 2013. godini u partnerstvu sa CEEWB provodili smo i projekt **"Zajedno za očuvanje prirode – organizacije civilnog društva za učinkovitu europsku Natura 2000 mrežu u Hrvatskoj"** (vidi poglavlje 2.1.).

- **AdriaPAN iz Italije, od 2009. godine**

U siječnju 2013., San Benedetto del Tronto, Italija, sudjelovali smo na radionici **AdriaPan in Europe**, EU programs for the Adriatic Protected Areas: Life and more, San Benedetto del Tronto (AP) u organizaciji AdriaPan na kojoj je predstavnica Sunca, Zrinka Jakl održala izlaganje na temu predstavljanja hrvatske ideje za zajednički projekt te voditeljica plenarne sesije.

- **MedPAN iz Francuske, članica smo ove mreže od 2009. godine**

U 2013. godini ostvarena je nova suradnja s organizacijom **Propark** iz Rumunjske za koju smo provodili uslužnu procjenu potreba za edukacijom javnih ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima u Hrvatskoj (Vidi poglavlje 2.1.).

S brojnim međunarodnim organizacijama iz područja zaštite prirode i okoliša surađivali smo kroz formalno partnerstvo u prijavljivanju i provedbi zajedničkih projekata, zatim kroz e-mail komunikaciju u svrhu prijenosa informacija te kroz razmjenu znanja i iskustva bilo kao predavači ili kao sudionici radionica, treninga, konferencija, seminarata i sličnih događanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

U 2013. surađivali smo i s **WWF, IUCN, Greenpeace, PAP/RAC, RAC/SPA, Green Home, Die Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung**.

7.

VIDLJIVOST I ODNOŠI S JAVNOŠĆU

U 2013. godini zabilježeno je **20% povećanje broja pojavljivanja u medijima** u odnosu na 2012. godinu.

Ukupno je zabilježeno 71 pojavljivanje u medijima, od čega 21 na TV postajama i to 12 na nacionalnim TV postajama (7 na HTV, 3 NOVA TV, 1 na RTL, 1 24 sata) i 9 na lokalnim TV postaja (4 TV Dalmacija, 4 na TV Jadran, 1 na TV mreža). Povećanje prisutnosti na nacionalnim TV postajama je 127%. Na radio postajama zabilježeno je 23 pojavljivanja (povećanje na ovom mediju za 27,8%); Radio Metković, Radio Trogir, Radio Brač, Radio Jadran, Radio Dalmacija, Radio Kaštela, HRT Radio Split, Radio Soundset, FM Radio, Radio Jadran, Nautik Radio Vis, Radio Ogulin. Od svibnja 2013. sustavno smo počeli promovirati naše aktivnosti putem Facebook stranice. Nova Web stranica postavljena je u kolovozu 2013., te je do kraja godine zabilježeno 3 566 posjeta. Ukupno smo imali 55 objava na internetskoj stranici Udruge Sunce te oko 14000 posjeta stranici.

Slika 16. Ljiljana Prebanda – uvijek spremna na davanje izjava medijima

8.**IZNALAŽENJE SREDSTAVA**

U 2013. godini smo na različite natječaje kao nositelji prijavili **13 projekta** te jedan kao partneri koji nije odobren. Od 13 prijavljenih projekata 8 je odobrenih, 3 su u postupku procijene, a 2 nisu odobrena. Ukupno je tijekom 2013. na različitim natječajima odobreno 8 bespovratnih potpora (3 lokalne, 2 državne i tri međunarodne potpore), od čega je Institucionalna potpora namijenjena za 2014., a tri projekta se nastavljaju provoditi u 2014. Također krajem 2012. odobren je jedan projekt na natječaju **Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva**, a koji je proveden u 2013. godine. Udruga je još uvijek u procesu razvoja i postizanja samoodrživosti. Tijekom 2013. godine od iznimnog značaja bile su usluge koje smo pružali, a koje su nam omogućile uspješno rad i djelovanje u godini bez Institucionalne potpore. Tako su sklopljeni **Ugovori za pružanje 6 usluga** (izrada planova upravljanju, kartiranje i invertarizacija, organizacije javnih događanja Dan planeta Zemlje i Dan obale), od kojih su 3 usluge imale rok izvršenja u 2014. godini.

1. Razvoj društvenog poduzetništva

U 2013. godini nastavilo se provedbom poslovnog plana **Zeleni izleti- radionice u prirodi pod edukativnom vodstvom Udruge Sunce**, a za čiju smo provedbu dobili potporu **NESsT-a** u iznosu od 53.380,00 kn, za razdoblje od lipnja 2012. do srpnja 2013. Također u 2013. godini zbog promjene u strategiji djelovanja NESsT-a, za područje Hrvatske prestalo se s trogodišnjim potporama NESsT-a. Tako je Udruga Sunce izašla iz NESsT-ovog inkubatora za razvoj društvenog poduzetništava. Ipak NESsT je osigurao tzv. izlazni grant u iznosu od 28.706,43 kn za razdoblje od srpnja do prosinca 2013. Ova sredstva utrošena su za promotivne materijale, troškove ureda te plaće zaposlenika na Zelenim izletima. Sklopljen je **Ugovor o suradnji s turističkom agencijom Vagari** te je u 2013. godini ukupno održano **13 Zelenih izleta**, a ukupan prihod od prodaje Zelenih izleta bio je 18.935,00 kn pri čemu treba uzeti u obzir kako je 5 Zelenih izleta organizirano kao nagradni i sastavni su dio usluga Obilježavanja Dana planeta Zemlje i Dana obale. U rujnu je uz potporu konzultantice iz NESsT-a, Andreje Rosandić održana radionica **Planiranje održivosti**. Po završetku radionice koristeći i naputke i metodologiju NESsT-a izradili smo Plan održivosti za razdoblje od 2014. do 2016. Na spomenutoj radionici zaključeno je kako u prvoj godini provedbe poslovnog plana nije dostignuta točka pokrića, Zeleni izleti dijelom se financiraju projektno (predstavljaju i dio aktivnosti projekta Sudjeluj u održivom razvoju) te samim tim nemaju u potpunosti obilježja društvenog poduzetništva već više predstavljaju oblik samofinanciranja. Ipak je odlučeno nastaviti s njihovom provedbom s ciljem minimalno 20 održanih Zelenih izleta u 2014. godini.

Slika 17. Zeleni izlet ekosustav Izvor – izvor rijeke Krke - Krčić

2. Samofinanciranje putem pružanja usluga

Prethodno ostvarena dobra suradnja i stečeno povjerenje kod pojedinih organizacija prilikom izrade planova upravljanja te istraživačkih terena u okviru kojih su se prikupljali podaci o podmorju rezultiralo je interesom nekoliko drugih institucija za spomenute usluge Udruge Sunce te potrebnim referencama za javljanje za natječaje za pružanje usluga. Tako su se u 2013. nastavile provoditi usluge za koje smo skloplili ugovore u 2012. godini te je u 2013. temeljem natječaja sklopljeno nekoliko ugovora za nove usluge s nacionalnim naručiteljima te jednim međunarodnim (vidi poglavlje 2.1.).

Također sklopljeni su ugovori za pružanje usluga organizacije javnih događanja kao i edukacije na temu odgovornog postupanja s otpadom. U suradnji s komunalnim poduzećem Čistoca d.o.o. Split Udruga Sunce je i u 2013. godini organizirala obilježavanje Dana planeta Zemlje, a koje je posvećeno tematiki otpada, a sa PAP/RAC organizirala obilježavanje Dana obale (vidi poglavlje 2.3).

Važno je istaknuti kako su usluge u 2013. godini u ukupnom proračunu Udruge činile 40% prihoda, što je dovelo do ponovnog ulaska u sustav PDV-a u 2014. godini.

9.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ**Tablica 1. Popis projekata i usluga koji su se provodile u 2012. godini**

PROJEKT	GLAVNI NOSITELJ	GLAVNI DONATOR	UKUPNO RAZDOBLJE PROVEDBE	MAKSIMALAN ODOBREN IZNOS SREDSTAVA za 2013. godinu u odnosu na cijelokupno razdoblje/originalna valuta	MAKSIMALAN ODOBREN IZNOS SREDSTAVA za 2013. godinu u odnosu na cijelokupno razdoblje/kune
MEDPAN SOUTH - Jačanje mreže morskih zaštićenih područja u Hrvatskoj"	Udruga Sunce	MAVA fondacija	01.11.2008.- 01.03.2013.	15.135,00 Euro	115.026,00
Zajedno za očuvanje prirode – organizacije civilnog društva za učinkovitu europsku Natura 2000 mrežu u Hrvatskoj	Udruga Sunce	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	01.01.2013.- 31.12.2013.		162.650,00
Zajedno za prirodu i okoliš/Together for the Nature and Environment	Udruga Sunce	EU	10.12.2013.- 10.12.2015.	1.343,92 Euro	10.213,79

Održivost kao dio turističke ponude	Udruga Sunce	Splitsko-dalmatinska županija	rujan 2013.-studeni 2013. godine		3.000,00
Zeleni telefon	Udruga Sunce	Grad Split	01.01.2012.- 31.12.2012		45.000,00
Zeleni telefon	Udruga Sunce	Splitsko-dalmatinska županija	01.01.2012.- 30.11.2012		5.000,00
Sudjeluj u održivom razvoju	Udruga Sunce	Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU)	svibanj 2013.- travanj 2015.;	21.707,70 Euro	164.978,50
Sudjeluj u održivom razvoju	Udruga Sunce	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	01.09.2013.- 25.08.2014.		14.065,00
NESSt - izlazni grant za Zelene izlete -radionice u prirodi pod edukativnim vodstvom Udruge Sunce	Udruga Sunce	NESSt	srpanj 2013- prosinac 2013.		28.706,43

USLUGA	NARUČITELJ	IZVOR SREDSTAVA	RAZDOBLJE PROVEDBE	IZNOS SREDSTAVA za 2013. godinu/originalna valuta	IZNOS SREDSTAVA za 2013. godinu/kune
Izrada „Plana upravljanja Zaštićenim područjima kojima upravlja Javna ustanova Zaštićene prirodne vrijednosti Šibensko-kninske županije“	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Šibensko-kninske županije	EU projekt	01.10.2012.- 31.12.2013.		93.750,00
Izvršenje stručnog projekta „Analiza specifičnih vrijednosti i prijetnji te izrada ciljeva upravljanja NP Mljet“	Javna ustanova Nacionalni park Mljet	Javna ustanova Nacionalni park Mljet	veljača-listopad 2013.		65.000,00
Izvršenje stručnog projekta „Identifikacija ključnih aktivnosti i prijedlog zonacije za razvoj dugoročne učinkovitosti upravljanja Nacionalnim parkom Mljet“, za potrebe „Javne ustanove Nacionalni park Mljet“	Javna ustanova Nacionalni park Mljet	Javna ustanova Nacionalni park Mljet	lipanj 2013.- siječanj 2014.		65.000,00

Biološko istraživanje-inventarizacija i kartiranje vrsta i staništa u sklopu projekta MedMPAnet (Unije, Srakane, Susak)	Javna ustanove Priroda	Javna ustanove Priroda	ožujak 2013.-ožujak 2014. godine		59.628,11
Biološko istraživanje-inventarizacija i kartiranje vrsta i staništa u sklopu projekta MedMPAnet (posebni rezervat Prvić i Grgurov kanal)	Javna ustanove Priroda	Javna ustanove Priroda	ožujak 2013.-ožujak 2014. godine.		124.300,00
Procjena potreba za edukacijom javnih ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima u Hrvatskoj	Propark, Rumunjska	Projekt „Capacity Building Plans for Efficient Protected Area Management“	svibanj-srpanj 2013.	5.400,00 Euro	41.040,00
Obilježavanje Dana planeta Zemlje 2013. godine	Udruga Sunce	Čistoća d.o.o. Split	10.04.2012.- 20.05.2012.		25.370,00
Obilježavanje Dana obale	Udruga Sunce	PAP/RAC	rujan 2013.		10.000,00

Tablica 2. Prihodi i rashodi

Ostvareni prihod Udruge u 2013. godini	1.026.561,00 kn
Od toga ostvareno iz:	
Stranih izvora (inozemnih vlada i međunarodnih organizacija)	341.209,79 kn
Proračuna, državni	14.065,00 kn
Proračuna, lokalni	73.000,00 kn
proračuna Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva ili drugih javnih zaklada i institucija	230.946,21 kn
Vlastiti prihodi ostvareni obavljanjem dopuštenih djelatnosti	342.855,00 kn
Članarine	5.150,00 kn
Ostalo (prihodi od prodaje, donacija, refundacija i sl.)	19.335,00 kn
Ukupno ostvareni rashodi Udruge u 2013. godini	1.181.677,00 kn
Od toga utrošeno za:	
Plaće, naknade i doprinosi za zaposlenike	723.350,00 kn
Naknade zaposlenicima za pokrivanje troškove službenih putovanja, radionica, seminara	151.612,00 kn
Naknada konzultantima i suradnicima (strani i domaći) osobama izvan radnog odnosa (naknada, autorski i ugovori o djelu + putni troškovi)	66.874,00 kn
Troškovi terena za volontere	720,00 kn
Rashodi za usluge (zakupnina, telefon, održavanje i sl.)	80.520,00 kn
Materijalni troškovi	31.186,00 kn
Intelektualne i osobne usluge (ugovori, knjigovodstveni servis, student servis i dr.)	52.617,00
Ostali rashodi (članarine, donacije, bankarske usluge, amortizacija i dr.)	74.798,00 kn